

POMURSKI VEŠTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

MURSKA SOBOTA, 11. JULIJA 1957
Leto IX — Štev. 27 — Cena din 10.—

V Pomurju tekmuje 2235 zadružnikov

Predvidevanja:

znatno večji pridelki in dohodki

Pri zveznem kmetijskem tekmovanju za povečanje hektarskih donosov je udeleženo 58 kmetijskih zadrug s 101 tekmovalno skupino. Sodeluje tudi šest kmetijskih posestev (eno kmetijsko posestvo pri republikanskem kmetijskem tekmovanju), ena kmetijska delovna zadruga in ena ustanova s samostojnim finansiranjem. V tekmovanju je združenih 2235

Kmetijsko tekmovanje, ki so ga kmetje že v začetku leta sprejeli z velikim zanimanjem, se bliža koncu. Vreme je izredno ugodno za žitarice, zato kaže, da bodo tekmovalci dosegli tekmovalne pogoje pri povečanju hektarskega donosa, kljub temu, da je dosedanje povprečni donos pri žitu dokaj skromen. To vreme, ki je naklonjeno žitaricam, pa ni ugodno za krompir, ki sicer izredno dobro uspeva v Pomurju. Prav tako je sedanje vreme neugodno tudi za koruzo.

članov zadrug. Za večji hektarski donos pšenice tekmuje 163 zadružnikov na 62,10 ha zemlje, kmetijska posestva na 133 ha, kmetijska delovna zadruga na 41 ha in selekcijsko posestvo na 30 ha.

Za hektarski donos koruze tekmuje 56 članov zadrug na 30 ha, eno kmetijsko posestvo na 30 ha in selekcijsko posestvo na 21 ha. Največja udeležba pa je pri tekmovanju za povečanje hektarskega donosa krompirja. Tekmuje 573 članov zadrug na 598 ha, kmetijsko gospodarstvo na 52 ha in KDZ na 18 ha. Za povečanje molznosti krav tekmuje 147 zadružnikov z 248 kravami. Kmetijska gospodarstva pa s 155 kravami.

Tekmovanje kmetovalcev za povečanje hektarskega do-

nosa pri krompirju je najbolj odjeknilo v Prekmurju od Sobotice do Lendave, kjer je čez polovico tekmovalcev, medtem ko je ostala polovica raztresena po ostalem Pomurju. To je tudi normalno, kajti v tem delu je največ pridelovalcev krompirja, medtem ko so na desnem bregu Mure večinoma vinogradi in sadovnjaki in tudi goriki del Prekmurja ni primeren za pridelovanje krompirja in žit tako, kot je za sadjarstvo. Živinoreja pa je močno razvita v ljutomerski občini, predvsem v okolici križevske zadruge, kjer je tudi največ kmetovalcev.

Nasprotno z mnenjem črnogledov je torej tekmovanje za povečanje hektarskih donosov močno odjeknilo tudi v Pomurju in bo uspeh takšen, da bomo dohodek v okraju znatno

povečali, kar je neprecenljivo važno za našo pokrajino z zelo pičlo kmetijsko proizvodnjo. Dokončnih uspehov tekmovanja za sedaj še ni mogoče ngotovati, kajti komisije za ocenjevanje hektarskih donosov so po občinah komaj začele delovati, in sicer samo za žita, ki so že dozorela.

NAŠA REPORTAŽA:

NA OBISKU PRI BRIGADIRJIH

Našel sem jih zjutraj, ko je še polovica nasipa ležala v prijetni senci, a kljub temu so jim po zagorelih telesih polzele že prve potne kaplje. Bil je prvi dan njihovega življenja v brigadi, združen z raznimi pomanjkljivostmi; tudi komandant še ni »prispele«, vendar so se pa brez vsake oklevanja pri delu hitro znašli in od tam, kjer so fantje dolbli v hrib in nalagali vagončke, je že bilo slišati marsikatero prešerno. Tudi volje jim ni manjkalo: že so se prepirali, katera skupina bo naložila in odpeljala več vagončkov. Do takrat so jih 17, a tega dne so jih hoteli 50. Toda ni se jim posrečilo: odpeljali so jih samo 46, kar pa je tudi lep uspeh, saj so povprečno prišli trije na enega brigadirja.

Ta delovna vnaša je včasih prehajala v malo predzno mladostno podjetnost. Ko so napolnili vagonček, so se radi »šli« železničarje: dva sta se »naložila« spredaj in dva s koli zadaj, potem pa so zdrveli po gugajočih tirih, da se je kar praskalo za njimi, koli, s katerimi so zavirali, so cvrčali in okrog je zasmrdelo po osmojenem lesu. Starejši so jih resno posvarili pred takimi podvigi, tolažili so se pa s

tem, da je to šele prvi dan in da se bodo v naslednjih že unesli. Pri dekletih je bilo bolj mirno in spokojno. Bili sta le dve in zato sta se počutili morda nekoliko osamljeni. Še tega dne sta se jima pridružili dve novi tovarišici iz Apač, ki sta doma zamudili avtobus, a tri so prišle šele naslednjega dne, ker so jim doma »zbolele« mamice, kot so hudomušno dejali fantje.

Po kosilu so imeli prvo brigadno konferenco. Morali so izvoliti štab, namestnika komandanta, se pomeniti o brigadnem življenju, o delu in tudi kuhinji. Ekonom pa je že tudi imel priložnost, da je lahko izmeril prostornino njihovih želodcev, ki jih dijaške menze sicer niso na srečo preveč raztegnile, le nekaj kotičkov so vedno pustile. Že tega dne je imel dela čez glavo: pripraviti južno, urediti zaradi mesa in druge.

Poslovili smo se na cesti, ko so šli pogledat, če je mlinar pri jezu ustavil vodo. Radi bi se kopali, saj so v poletnih mesecih mnogi navajeni široke Mure in soboškega bazena, potoki na Goriškem pa radi skoparijo z vodo.

S. Balažic

Več žená okrog soboškega Gospodinskega centra!

V Murski Soboti so že pred letom ustanovili Center za gospodinsko pospeševalno službo, o katerem pa dolgo nismo nič slišali. Gospodinska pospeševalna služba je namreč zelo mlada in še nima izkušnje, zato si prizadevamo, da bi jo kar najbolj prilagodili vsakemu okraju, vsaki vasi in pa tudi ženam. V tej službi ne moremo delati z odločbami in dekreti, saj si morajo ljudje sami zaželeli pomoč pri svo-

jem delu in hotenju po izobrazbi. Pravim: tudi možje, ne samo žene!

Sedaj ima Center svoje prostore v Ivanocijevi ulici; prostori res nimajo vodovoda in trolejnega toka, da bi lahko namestili vse naprave, vendar pa so za začetek kar dovolj. V enem prostoru je pisarna, drugi pa je opremljen tako, da lahko služi hkrati kot predavalnica in »sodobna kuhinja«. Kuhinjsko pohištvo je izdelano po sodobnih načelih, tako da gospodinji ni treba delati nepotrebnih korakov. V Centru že tudi imajo nekaj gospodinskih strojkov in sodobne kuhinjske posode, ki si jih lahko vsakdo ogleda.

Delovanje Centra je seminarsko in posvetovalno. V Centru bodo seminarji, na katere že sedaj vabijo tovarišice, ki so na terenu pripravljene delovati za napredek gospodinjstva, zdravo prehrano, vzgojo malih in odraslih itd. Na seminarjih bodo tovarišicam po možnosti pokazali tudi vse nove tehnične gospodinj-

ske pripomočke, njihovo delovanje in uporabljanje.

Razen tega je v Centru tudi gospodinska posvetovalnica, vendar pa so jo do sedaj žene premalo obiskovale, predvsem zaradi tega, ker je to mlada ustanova, na katero se še niso dovolj navadile.

Prostore Centra pridno uporablja tudi soboško Društvo za napredek gospodinjstva. Do sedaj so imeli dve demonstraciji s pralnim strojem in štiri tečaje za konzerviranje. Tudi o tem soboške žene še premalo vedo, saj so na tečaje prihajale večinoma družbene odbornice in še kakšne njihove znanke.

Stanovanjska skupnost si je omislila 4 pralne stroje in sealec za prah, ki si jih žene lahko izposojajo in si tako proti majhni odškodnini olajšajo težavno gospodinsko delo. V programu soboškega Društva za napredek gospodinjstva so tudi razni večerni tečaji, na katerih bodo obravnavali predvsem stvari, ki zanimajo žene in jim delajo največ preglavic pri njihovem gospodinskem delu.

Na gospodinsko posvetovalnico naj bi se obračale žene iz vsega okraja, na vprašanja pa, ki bi zanimala večino žena, bi odgovarjala tudi v Pomurskem vestniku.

Center za gospodinsko pospeševalno službo bo lahko zadovoljivo opravljal svoje naloge samo tedaj, če bo zbral okrog sebe še več žena, katerim naj bi v prihodnosti še bolj pomagal in zaradi katerih je bil tudi ustanovljen.

Poledavska mladina bo gradila cesto Mačkovci—Petrovci

Občinski komite LMS na Cankovi je nedavno razpravljalo o gradnji ceste Mačkovci—Petrovci. Na gradbišče naj bi poslali 5 mladincev, kakor je bilo sprva zamišljeno; toda komite je sklenil, da bo sestavil brigado in pridobil za njo vso mladino iz občine, ki bi delala v treh skupinah dva do tri dni v drugi polovici avgusta.

O tem sklepu so mladino v glavnem že seznanili in je precej zanimanja, posebno še na Cankovi. V Rogaševcih pa se na odhod pripravljajo tudi dijaki. Na gradbišče bodo šli tudi mladinci predvojaške vzgoje, ki bodo v popoldanskih urah imeli še vojaška in politična predavanja. Za ostalo mladino bodo tudi poskrbeli; v popoldanskih urah bo deležna kulturnega in športnega razvedrila.

Brigada se bo imenovala po prvem dopisniku predvojnega »Ljudske pravice« Antonu Sadlu.

A. H.

BISTVENI PROBLEMI V KMETIJSTVU TERJAJO DEJANJA

Dosedanje prizadevanje na povečanju proizvodnje je bilo predosem strokovno. Zadovoljstvo so prinesli posamezni nadpovprečni uspehi. S takšnim pospeševanjem kmetijstva niso dosegli namena, ker se niso ozirali na družbene spremembe, ki naj se odražajo tudi v proizvodnji. Mnenje, da so kmetijske zadruge le mobilizatorji in ne organizatorji proizvodnje, je vodilo le k predavanjem o kmetijstvu, ne pa v splošno in široko zasnovano akcijo.

Kritika sekretarja OK ZKS na letni skupščini OO SZDL je bila obravnavana tudi na sobotnem posvetovanju upravnikov kmetijskih gospodarstev. V diskusiji o tej kritiki se je pokazalo, da ljudem na kmetijskih posestvih primanjkuje smisla za analitično ocenjevanje svojega delovanja. Stevilke jim menda služijo samo za to, da se za njimi lahko skrijejo. Razen tega so ugotovili, da so nekatera posestva dala površne podatke za omenjeno sekretarjevo poročilo. S to ugotovitvijo so se poskušali prizadeži opravičiti z zagotavljanjem, da je stanje vendarle bolj rožnato, kot se zdi.

Bistveni problemi pa so ostali: preveliki pridelovalni stroški, ponekod zelo občutno manjša vrednost proizvodnje ob istem ali pa še večjem plačnem skladu, kar je škodljivo sorazmerje. Ob vsem tem pa je pomembna ugotovitev, da je sistem dela na nekaterih posestvih še vedno tak, kot je bil med dvema pojnama in ponekod celo polfedalen. Poraba ogromnih sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva za vzdrževanje teh posestev je omogočila brezskrben odnos do gospodarjenja, ki ni neizprosno zahtevalo rentabilnostnega računa.

Prav tako kot z načinom gospodarjenja na nekaterih posestvih je tudi s kmetijskima šolama o Podgradju in Rakici. Način šolanja ustreza kapitalističnim razmeram, je namreč tak, da ozgaja kmečke sinove za gospodarjenje na svojem gospodarstvu. Šolanje naj bi se spremenilo tako, da bi gojenci izšli iz šol kot kmetijski pomočniki ali traktorski pomočniki in podobno, torej mladi ljudje, ki bi lahko uspešno pomagali kmetijskim tehnikom pri delu na večjih kompleksih.

Med drugimi problemi so razpravljali tudi o kmetijskih zadrugah, še pod vtisom poučne ekskurzije v Vojvodino, kjer so zadruge izredno velike in tudi naselja cela mesta. Primerjava pokrajini in delovnih metod od kooperacije pa do drugih metod delovanja zadrug torej ni kdo ve kako posrečena in ne dovoljuje posmeha niti trditve, da je v Pomurju potreba po še večjih zadrugah, kot so tiste, za katere menimo, da so prevelike.

BELTINSKO SELEKCIJSKO POSESTVO — NAŠ BOTANIČNI VRT

(Po razgovoru s tov. Pejnovičem, direktorjem posestva, inž. Silcem in kmet teh. Ribnikarjem)

Selekcijsko posestvo v Beltincih je znano daleč naokrog, priznano tudi od naše univerze in zato sprejema na praksu mlade agronome-študente; redke je praznik ali dan, da se ne bi prikazala kaka skupina mladine, ki obiskuje kmetijsko-gospodarske šole, ali zadružnikov iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev, ki skrbno, včasih morda z začudenjem opazujejo pravi botanični vrt najrazličnejših kmetijskih rastlin, hleve in živino ter se v mislih vračajo na svoja posestva. Vse to priča, da posestvo

za naše kmetijstvo veliko pomeni; to čutijo tudi kmetovalci v neposredni okolici, ki se poslužujejo rezultatov uspešnih poskusov, toda na splošno se mi zdi, da so ti uspehi v našem pomurskem kmetijstvu, zlasti pri privatnih kmetovalcih, še vse premalo izkoriščeni, čeprav bi za nadaljnji razvoj ogromno pomenili.

Posestvo je pravzaprav zavod s samostojnim finansiranjem in republiškega značaja, povezano s številnimi kmetijskimi inštituti, ki natančno proučujejo najrazličnejše poskuse z rastlinami, živino in agrotehničnimi ukrepi. Dasi je to bolj zamudno delo, povezano z raznimi investicijami, ker je prej potrebno več letno delo, preden začno pridelovati določena semena in gojiti tisto živino, ki prinaša tudi največ dohodkov, so tako lani kakor tudi letos pridelali mnogo priznanih semen, ki so jim prinesla tudi lepe dohodke, saj so minulo leto zaključili s 14 milijoni dobička. Seveda je pri tem potrebno upoštevati, da posestvo ne plačuje amortizacije, ki bi zmanjšala dobiček za 4,5 milijonov, na osno-

vi poskusov pa je bilo mogoče začeti pridelovati semena, ki so mnogo bolj donosna. Tako so n. pr. lani prodali 1.200 stotov priznanega semena pšenice, ozimnega ječmena 550, rži 300, ovsa 5,5 vagonov in travnih semen 44 stotov.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Radgonski in lutverški zadružniki — prvi

Med kmetijskimi zadrugami v radgonski občini prednjačita zadrugi v Gornji Radgoni in Lutvercih.

Radgonski zadružniki imajo devet tekmovalnih skupin s 120 tekmovalci. Štiri skupine tekmujejo pri pridelovanju krompirja, po ena skupina za večjo molznost in večji pridelok pšenice, v okviru republiškega tekmovanja pa tri skupine pri urejanju čredinskih pašnikov. Tekmujejo na 82 ha zemlje s 50 kravami svetloisaste pasme.

Dobro so se pripravili na tekmovanje lutverških zadružnikov. Pričakujejo, da bodo najmanj tri skupine pridelale okrog 25. ena skupina pa celo 30 stotov krompirja na ha.

Njihova zadruga se je tudi dobro pripravila za škropljenje krompirišč proti kloradskemu hrošču in krompirjevi plesni. Škropijo z motornimi in ročnimi škropilnicami.

Škropilna akcija dobro napreduje tudi v okoliših radenske zadruge. Enajst skupin je poškrpilo že okrog 90 odstotkov vseh krompirišč.

Kmetijska zadruga v Lutvercih uspešno uporablja umetna gnojila. Lani so porabili 56 ton, letos do 1. maja pa že nad 70 ton umetnih gnojil. Potrošnja umetnih gnojil je narasla zaradi ugodnih kreditov, ki jih dobivajo zadružniki, in uspešnega zadružnega tekmovanja.

V Beltincih bodo priredili kmetijsko razstavo

Na zadnji seji občinskega odbora SZDL v Beltincih so razpravljali o šolski reformi in ugotovili, da je bilo v preteklem šolskem letu na vseh šolah 37 roditeljskih sestankov, katerih se je udeležilo nad

2000 ljudi. Roditeljski sestanki so mnogo prispevali k izboljšanju splošnih razmer na šolah. V šolskih kuhinjah se hrani nad 1500 otrok. Šole pa imajo premalo knjig — tako za učence kot za učitelje. Zelo

primanjkuje tudi učil, ki jih nima dovolj nobena šola, domala nič pa šole v Beltincih, Melincih in Lipovcih. V občini potrebujejo še 12 učnih moči. Zgraditi bo potrebno tudi nekaj šolskih poslopij. V Bistrici sploh nimajo šolskih prostorov, saj sedaj poučujejo v prostorih domače zadrug.

Razpravljali so tudi o praznovanju letošnjega občinskega praznika in v ta namen izvolili posebne komisije. Priredili bodo kmetijsko razstavo. Občinska gasilska zveza pa pripravila občinski, gasilski festival, ki naj bi bil septembra in bi trajal tri dni.

A. H.

ŠOLSKI ODBOR MED STARŠI

Večletna praksa je pokazala, da se družbeno upravljanje do sedaj še ni najboljše uveljavilo prav v šolstvu.

Svet za šolstvo pri OBLO Ljutomer je nedavno razpravljalo o poročilih predsednikov šolskih odborov. Iz teh poročil so razbrali, da so se šolski odbori zanimali za delovanje v šoli, za materialna vprašanja

in ponekod tudi za vzgojno. Tako je tovariš Fistrovič, član šolskega odbora Ljutomerske nižje gimnazije, sam obiskal vas, povabil tam skupaj stare šoloborcevni otrok in se z njimi pogovoril predvsem o učnih uspehih in vzgojnih problemih. Starši so mu več zaupali kot bi sicer učitelju. Učni uspehi so bili kmalu po tem pomenku boljši in otroci so

spet začeli redno hoditi v šolo. Take člane šolskih odborov je treba pohvaliti in jim pomagati. Tako je sklenil tudi Svet za šolstvo. Prve dni septembra se bo posvetoval z vsemi predsedniki šolskih odborov iz občine in jih predvsem poučil o skupnih nalogah na področju šolstva.

ab

Pemembna odločitev plenuma CK KP Sovjetske zveze

Bili so gluhi za množice, pa so morali oditi

IZ NAJVIŠJIH PARTIJSKIH IN VLADNIH VODSTEV ODSTRANJENI MOLOTOV, KAGANOVIC, MALENKOV IN SEPILOV. — DOGOVORJENI ODOPOR PROTI PARTIJSKEMU VODSTVU SOVIJSKE ZVEZE IN NJEGOVIM PRIZADEVANJEM ZA DOSLEDNO ODPRAVLJANJE NAPAK KOT POSLEDIC KULTA OSEBNOSTI. — TUDI NA ZUNANJE-POLITIČNEM PODROČJU SO VLEKLI NAZAJ V STALINOVE CASE. — UGODEN ODREV TEKA UKREPA V SVETOVNI JAVNOSTI, POSEBNO SE V DEŽELAH, KI SE VZTRAJNO ZAVZEMAJO ZA MIR IN AKTIVNO KOEKSTISTENCO MED DRŽAVAMI.

Malo je notranje-političnih ukrepov, ki bi vzbudili v mednarodnem merilu toliko pozornosti in odobravanja, kot je bil nedavni sklep plenuma CK KP Sovjetske zveze o izključitvi Malenkova, Kaganoviča, Molotova in Sepilova iz najvišjih vodstvenih partijskih organov Sovjetske zveze.

V poročilu, ki je bilo izdano po tej pomembni odločitvi, je med drugim rečeno, da so se člani sedaj odkrite in popolnoma razkrinkane protipartijske skupine neposredno ali pa posredno upirali doslednemu odpravljanju napak, ki so bile posledica kulta osebnosti v Stalinovih časih. Ta skupina se je v svojem bistvu poskušala upreti uveljavljanju Leninovih tež o mirni koeksistenci med državami z različnimi družbenimi sistemi, popuščanju mednarodne napeitosti in uveljavljanju prijateljskih odnosov med ZSSR in vsemi narodi sveta.

Člani te skupine pa so se upirali tudi usmeritvi partije k hitrejšemu razvoju gospodarstva in kulture v nacionalnih republikah Sovjetske zveze, borbi proti birokratizmu in zmanjševanju državnega aparata. Sli so celo tako daleč, da so se ločili od življenja in prezirili realne možnosti za ukinitve obveznih odkupov poljedelskih pridelkov s kolhoznihi ohišnic. Skratka: ostali so gluhi za hotenje množice in sproščanje njihovih ustvarjalnih sil, se pravi, da so kljubovali vsemu, kar je bilo sklenjeno na XX. kongresu KP SZ in po zaslugi naprednega dela voditeljev v samem Centralnem komiteju tudi uveljavljano, da bi ta velika socialistična dežela dosegla še večji gospodarski in kulturni napredek, višjo stopnjo demokratičnosti, njeno večjo afirmacijo v mednarodnem delavskem gibanju in sploh med tistimi silami, ki se odločno zavzemajo za mir in aktivno koeksistenco v mednarodnih odnosih.

Konservativnost omenjenih voditeljev pa se ni očitovale samo na notranje-političnem, marveč tudi na zunanje-političnem področju. Za nas je še posebej zanimiva tista ugotovitev, ki se nanaša na Jugoslavijo: »Kot minister za zunanje zadeve, tovariš Molotov dlje časa ne samo, da ni podževal nobenih ukrepov po liniji zunanje ministristva za izboljšanje odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, temveč je večkrat nastopil proti ukrepom, ki jih je Prezidi Centralnega komiteja sprejel za izboljšanje odnosov z Jugoslavijo. V juliju 1955. leta je plenum CK SZ soglasno obsodil nepravilno stališče tovariša Molotova o jugoslovanskem vprašanju, kot stališče, ki ne ustreza interesom sovjetske države in socialističnega tabora ter načelom leninske politike.« Molotov in njegovi somišljeniki so hoteli, da bi tudi zunanja politika Sovjetske zveze ostala vkalupljena v Stalinovih okvirih (nam je ta politika še v svežem spominu), zato so nasprotovali načelnim stališčem o možnosti preprečevanja vojne v različnih potih v socializmu v raznih deželah, o nujni potrebi za krepitve stikov KP SZ z naprednimi partijami drugih dežel in osebnih stikov med voditelji ZSSR in državniiki drugih držav v korist vzajemnega razumevanja in izboljševanja mednarodnih odnosov.

Na plenumu so povedali, da so bili omenjeni voditelji večkrat opozorjeni na svoje napake in odklone, vendar pa te tovariški opozorili niso upoštevali, marveč so hoteli predrugačiti politiko partije in ji vrniti nepravilne vodstvene metode, pri čemer so se posluževali intrig in tajnega dogovarjanja proti Centralnemu komiteju. Na plenumu so obsodili protipartijsko delovanje te skupine in odločili: Frakcionasko delovanje protipartijske skupine Malenkova, Kaganoviča, Molotova in Sepilova, ki se je pridružil prvim trem, ni združljiva z leninski-

mi načeli. Dolžnosti članov prezidija CK in funkcije članov CK so razrešeni tovariši Malenkovi, Kaganovič in Molotov, tovariš Sepilov pa je razrešen dolžnosti sekretarja CK KPSZ in izključen iz vrst kandidatov prezidija CK in iz članstva CK.

S poznejšim dekretom so bili imenovani voditelji odstranjeni tudi iz vladnih resorjev.

Odločitev plenuma CK KP Sovjetske zveze je naletela na velik odmev v svetu, ne samo v vzhodno-evropskih deželah in na Kitajskem, marveč tudi drugod. Trezni politiki in komentatorji ocenjujejo ta dogodek kot dober znak za še doslednejše uveljavljanje nove in obetajoče politike — tako znotraj države kot v mednarodnem merilu — ki je dobila

Atomska vojna - za vse človeštvo usodna avantura

Dandanes slišimo, kako atomski učenjaki vseh dežel sveta opozarjajo pred norostjo atomske vojne. V resnici bi taka vojna ne bila nič drugega kot norost, poraz za vse človeštvo. Potrebno se je torej razorožiti, uničiti obstoječe atomsko orožje in prepovedati njegovo nadaljnjo izdelavo, atomsko energijo pa izkoristiti v miroljubne namene in za blagor človeštva.

Ce se to do zdaj še ni moglo zgoditi, je to zato, ker je na svetu še vedno preveč odgovornih ljudi, ki dokazujejo, da nevarnost vendar ni tako velika. »Vsi, pravijo, »delamo za to, da bi vojno preprečili, ne pa izzvali.« S takimi izjavami, na videz popolnoma skladnimi z željami ljudstev, pa skušajo prikriti nekaj izredno važnega, namreč to, da so posledice atomskega oboroževanja že tu, da poskusne eksplozije nikakor niso tako nedolžne stvari, kot bi nekateri radi dokazali.

Nasprotniki atomske razorožitve, to je ljudje, ki bi radi svoje armade oborožili z atomskim orožjem in nadaljevali s poskusnimi eksplozijami, vlačijo na dan dva argumenta, da bi dokazali, kako imajo prav.

Prvi argument: atomske bombe, s katerimi opremljajo svoje armade, niso tako zelo nevarne, to so majhna »taktilna« orožja, brez katerih si moderne armade v sedanjem času sploh ni več mogoče za-

prvo stvarnejše obeležje z nastopom Hruščeva, Bulganina in njunih sodelavcev. Tudi v Jugoslaviji smo, čeprav gre v bistvu za notranje-politično zadevo Sovjetske zveze, ugodno ocenili ta dogodek, saj menimo, da je z njim odstranjen dokajšnja ovira na poti izboljševanja sovjetsko-jugoslovanskih odnosov, ki so uzakonjeni v beograjski in moskovski deklaraciji. In še več: nadejamo si, da se bo kurs za večjo demokratičnost, decentralizacijo gospodarstva in njegov napredek še bolj razplamtel v SZ, da bo ta velika socialistična dežela zavzela še vplivnejše mesto med miroljubnimi državami na svetu in da je zadnji ukrep koristen tudi za mednarodno delavsko gibanje.

Kaj veljajo te trditve o majhnih in »ne tako zelo nevarnih« atomskih bombah? Nič ne veljajo, ker niso resnične! Najmanjša atomska bomba je pač taka, kot so jo leta 1945 vrgli Amerikanci na japonsko mesto Hirošimo; ubila je 66 tisoč ljudi, da ne računamo vseh tistih, ki so kasneje podlegli posledicam neozdravljivih opeklin.

Drugi argument: tudi pred največjimi atomskimi bombami se je v vojni mogoče »skriti«. Tudi to je laž in ne pomeni nič drugega kot metanje peska v oči neobveščnim množicam.

RESNICA JE DRUGAČNA OD TEH ARGUMENTOV

Ze tistih šestdeset ali sedemdeset bomb, ki so jih preizkusili po vojni, je zastripilo ozračje po vsem svetu.

Novo orožje namreč nima z dosedanjim nič skupnega. Skok je velikanski: med drugo svetovno vojno je bil najtežji izstrelak letalska bomba z desetimi tonami dinamita. Tedaj se nam je zdela to velika stvar, saj je lahko razurila velikansko poslopje, da ni ostal niti kamen na kamnu. Toda atomska bomba, ki so jo preizkusili leta 1954 na Maršalskih otokih, je imela moč dvajset milijonov ton dinamita in obe veliki sili — ZDA in ZSSR — razpolagata baje že s trikrat močnejšimi. Torej: od desetih ton na šestdeset milijonov ton.

»So ljudje, ki pošteno in zrelo razmišljajo o vprašanju, kako ugasniti vulkan vojne, ki sedaj grozi svetu. Nova svetovna vojna ne bi le uničila milijonov ljudi, pač pa tudi takšne opustošila zemljo, da bi bilo treba milijone let, preden bi spet postala plodna.« (Marcus Oliphant, avstralski univerzitetni profesor.)

»Človeštvo se naglo približuje dobi, ko bo lahko uničilo samo sebe. Deset velikih vodikovih bomb, napolnjenih s kobaltom, bi resno ogrozilo obstoj človeštva, ne glede na to, kje bi jih vrgli.« (Otto Hahn, Nobelov nagradenec, vodilni nemški atomski učenjak.)

»Radioaktivnost, ki nastane ob eksplozijah atomske bombe, hudo poškoduje regenerativne celice, s čimer povzroči spremembe dednih lastnosti in pokvari razvoj človeka.« (Westergaard, danski učenjak.)

»Prav gotovo je, da je mogoče danes uničiti človeške lastnosti.« (Oppenheimer, ameriški atomski znanstvenik.)

»Zastripitev ozračja z radioaktivnostjo in uničenje vsega življenja na zemlji je danes tehnično mogoče.« (Albert Einstein, sloviti znanstvenik, eden največjih fizikov vseh časov.)

In sedaj bi hoteli še nadaljevati s takim zastripjevanjem in uničevanjem, čeprav še niti natančno ne vemo, kakšne posledice bodo imele za človeštvo dosedanje eksplozije. Najmanj, kar lahko rečemo o državnikih, ki zagovarjajo tako atomsko politiko, je, da niso prijatelji človeštva in da se neodgovorno igrajo z ognjem.

VEST CLOVEŠTVA JE MOCNA

Nesteto pa je že dandanes ljudi, na katere se lahko zanesemo in ki so javno obsodili tako nevarno igro.

Nedavno so na Japonskem pregledali tri tisoč sto otrok mesta Nagasaki, kjer so vrgli leta 1945 drugo atomsko bombo. Zdravniški podatki so presunljivi: vsak sedmi otrok je nenormalen. Tisoč šeststirideset otrok ima napake v kostni rasti, dve sto štiriinpetdeset se jih je rodilo z zajčjo ustnico, šeststirideset je bilo mrtvorojenčkov s hudimi možganskimi napakami, enaindvajset jih je bilo brez možgan in osem brez oči. Otroci so se seveda rodili po vojni. Neposredne žrtve bombe so bili samo njihovi starši...

Take deformacije (motnje) so opazili tudi v živalskem svetu. V Tišem oceanu ujamejo ribiči take pošastne ribe, kot jih doslej še niso videli. To so potomke normalnih rib, ki jih je zadelo radioaktivno izžarevanje ob poskusnih eksplozijah atomskih bomb.

NA KRATKEM VALU

Nad 2300 francoskih znanstvenikov je zahtevalo takojšnjo opustitev poskusov z atomskimi bombami. To je v zadnjih štirinajstih dneh že drugi poziv francoskih atomskih strokovnjakov, naj bi opustili atomske poskuse.

Po vsem Alžiru se nadaljuje srditi boji. Prišlo je do velikih uporniških napadov na francoske vojaške kolone. Ubilih je bilo 32 francoskih vojakov in oficirjev, 7 vojakov pa so uporniki ujeli.

V Nevadi je eksplodirala nova ameriška atomska bomba.

V Zenevi je zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta Organizacije Združenih narodov. Jugoslovansko delegacijo vodi stalni predstavnik Jugoslavije v OZN dr. Jože Brilej. Zasedanje bo trajalo pet tednov, na njem pa bodo obravnavali vrsto zelo važnih vprašanj, med njimi tudi finansiranje razvoja nerazvitih dežel, izkoriščanje energetskih virov za gospodarski razvoj, tehnično pomoč, blagovno menjavo in svetovne zaloge hrane.

Predsednik Indonezije Sukarno je v svojem govoru v Džakarti dejal, da bi Indoneziji radi kmalu videli in pozdravili predsednika Tita kot svojega dobrodošlega gosta.

Tri motorizirane pehotne divizije nove zahodno-nemške vojske so pod poveljstvom Atlantske zveze. Vsaka teh divizij šteje nad 12.000 vojakov in oficirjev. V Bonnu je bila ob prevzemu teh enot posebna svečanost.

Kakor se je zvedelo, bo letos poleti hrčkone prišel na obisk v našo državo predsednik Demokratične republike Vietnam Ho Si Minh, ki bo pri nas prav gotovo dobrodošel gost.

V Nepalu razsaja lakota. Vlada bo kupila od Indije in Burme okrog 15.000 ton riža.

V Zahodni Nemčiji so splovili v morje prvo zahodnonemško poveljstvo podmornice.

Podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tov. Edvard Kardelj in Aleksander Ranković sta s svojima soprogama odpotovala na počitnice v Sovjetsko zvezo. Nazaj grede bosta obiskala tudi nekatere skandinavске in zahodno-evropske dežele.

Grčija je tako imenovano ciprsko vprašanje spet predložila Organizaciji združenih narodov. Napovedujejo, da bosta prevzela posredniško vlogo med sprtnimi strankami (Grčija, Vel. Britanija, Turčija) Združene države Amerike in sekretar Atlantske zveze Spaak.

V zadnjem času je prišlo spet do živahnih stikov med predstavniki Egipta, Sirije in Saudske Arabije, ki bodo prav gotovo prispevali k izboljšanju medsebojnih odnosov, skaljenih z jordanško krizo in obiskom kralja Sauda v Amanu in Bagdadu.

Predsedniki in ministri dežel Britanske skupnosti so po svoji konferenci v Londonu sporočili, da bi tudi omejen sporazum o razorožitvi ustvaril pogoje za širši razorožitveni načrt. Predvsem pa bi prispeval k zmanjšanju dvomov in napetosti v svetu.

Že dosedanja radioaktivnost v zraku je nevarna

Pred meseci smo slišali protest osemnajstih uglednih nemških atomskih fizikov, sodelavcev slovitega inštituta »Max Plank« v Goettingenu. Nemški fiziki, med katerimi so štirje Nobelovi nagradenci, so se odločno postavili po robu oborožitvi nove nemške armade z atomskimi izstrelki. V svoji izjavi pravijo, da jih ti načrti navdajajo z veliko skrbjo; pred atomsko bombo ni nobene obrambe, kajti samo ena vodikova bomba lahko uniči celo Porurje, radioaktivno izžarevanje pa iztrebi vse nemško prebivalstvo. Profesorji slovesno izjavljajo, da ne bodo sodelovali pri proizvodnji, preizkušanju in uvajanju atomskega orožja. Njihova izjava je imela izreden odmev, ne samo v Nemčiji, temveč po vsem svetu, saj so v tej skupini osemnajstih profesorjev najboljši jedrski fiziki, kar jih premore Zahodna Nemčija.

Svet je zelo prislunil tudi poslanci švicarskega učenjaka, slovitega filantropa dr. Alberta Schweitzerja. Doktor Schweitzer opozarja, da je že

sedanja radioaktivnost v zraku nevarna za ljudi, tembolj zato, ker bodo radioaktivni delčki z dežjem in snegom padali na zemljo še trideset do štirideset let, tudi če ne bo več na svetu nobene nove poskusne eksplozije. »Nobena radioaktivnost v zraku ni taka,« piše dr. Schweitzer, »da ne bi lahko postala nevarna.« Nekateri radioaktivni elementi se res izžrpajo v nekaj sekundah po eksploziji, ali tudi tedaj povzročajo smrt. So pa še drugi, ki ostanejo nevarni leta, tisočletja in nekateri celo milijon in sto milijonov let.

Kakšne posledice bi vse to imelo za človeštvo? Atomske eksplozije so izredno povečale nevarnost krvnega in kostnega raka. Kakšne otroke bodo rodile matere, če se ta človeška norost ne neha? Atomi lahko ustvarijo na svetu dobo velike blaginje, lahko pa prinesejo človeštvu tudi največjo katastrofo v njegovi zgodovini. Narodi niso bili še nikdar pred tako usodno odgovornostjo.

NAŠ INTERVJU

KNJIŽNICAM SO POTREBNI REDNI KREDITI

Pri nakupovanju knjig pridejo najprej v poštev knjižnice. Največ knjig kupi študijska knjižnica, in sicer redno vsako knjigo, ki jo dobijo. Precej redno odjemalec je tudi Mestna knjižnica, ki pa že izbira in nabavlja le tiste knjige, po katerih bralci tudi največ povprašujejo. Gimnazijska je pred leti mnogo več nakupovala kot sedaj, ko prav tako izbira v skladu s šolskimi potrebami in finančnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago. Denar je tudi tu odločilni činitelj, saj je mnogo ljubiteljev knjig, ki si zaradi visokih cen ne morejo več izpolnjevati svojih knjižnic, čeprav so že pred leti začeli vneto zbirati knjige: čez čas so prenehali, ker jim življenjske potrebe tega niso dovoljevale. Sedaj lahko kupijo le tu in tam še kako knjigo.

Precej pereče pa je stanje raznih občinskih knjižnic, saj jim dajejo denar zelo neredno, navadno le ob koncu leta, ko vidijo, če je še kaj ostalo od proračunskih sredstev. Doslej so le iz Beltincev kupili za 8000 din, od drugod pa še ni bilo nikogar. Potrebno bi pa bilo že zaradi samega razvoja teh knjižnic, da bi jim čez leto omogočali redno nakupovanje, saj se drugače znajdejo v popolnoma zapostavljenem položaju.

Sicer v teh vročih dneh bolj redko kdo seže po knjigi, seveda razen tistih, ki brez nje ne morejo nikoli biti, zato je bilo tudi v soboški »Dobri knjigi« bolj tiho in le osamljeni obiskovalci so stali ob pulitih, ko sem se oglasil v knjižarni in povprašal po tov. Orijevi, poslovodkinji. Našel sem jo v pisarni in jo — mimogrede: prav pred njenim dopustom — zaprosil, če bi mi lahko odgovorila na nekatera vprašanja glede nakupovalcev knjig in drugih stvari.

Žaju, »uidejo« jim razne knjige, ki so med letom razprodane (kar priča, da bi tudi v knjižnicah bralci radi posegli po njih) in tako so prisiljene, da takrat, ko dobijo denar, kupijo tisto, kar je v knjižarnah na razpolago. V takih razmerah so onemogočeni tudi posebni stiki med knjižnarno in knjižnicami.

Pri posameznih nakupovalcih pa je zelo različno. Najbolj redno kupuje tov. Vanek Siftar, za njim še nekateri intelektualci, za ostale pa je odvisno od knjige: nekatere zaradi primerne cene, zanimive vsebine in ugodne ocene so razmerno hitro poidejo. Največ nakupujejo leposlovna dela, in to prozna. Pesniških zbirk se ogibajo celo knjižnice, publicistik pa še bolj ostaja. Razlika je tudi med domačimi in prevedenimi deli. To zlasti čutijo pri zbranih delih domačih pisateljev: prvi zvezki, ki vsebujejo bolj znana dela, hitro poidejo, a naslednji že ostajajo, ker je v njih pretežno literarno zgodovinski material, zanimiv le za zgodovinarja, ne pa za bralca. Glede na časovno omejenost posameznih avtorjev in velikih razlik: klasična dela svetovne literature so še najbolj priljubljena, a tudi sodobna dela ne ostajajo na policah. Sploh pa je pri prodaji velikega po-

mena sam avtor: za že zgodovinsko priznane umetnine ni nobenega problema. Tudi cena ne predstavlja takrat tiste grozeče ovire kot navadno. Tako so na primer Moravijeve »Rimljanke« prodali 20 izvodov, čeprav je vsaka knjiga stala 1200 din. Med najbolj iskanimi knjigami so tudi Cankarjeva Izbrana dela (30 izvodov). Le redko katero delo najde več kot 30 kupcev. 20 izvodov — to je tista meja, ki pove, da gre knjiga dobro v prodajo.

Brez dvoma bi pa posamezni ljubitelji nakupovalci več knjig, če bi jim tudi za to dajale banke kredite, kar bi bilo potrebno čimprej urediti. Sicer imajo sedaj založbe subskripcijska predplačila za razne zbirke, toda v tem primeru mora naročnik kupiti celo zbirko, čeprav mu katera knjiga ne ustreza. Knjižarna pa po finančnih predpisih ne more dajati na kredit, čeprav si tega mnogi želijo, zato bi morali naši finančni zavodi na ta način pomagati ljubiteljem knjig.

PRIPRAVE ZA SOLSKO LETO

Ob koncu julija že začno ljudje prihajati povpraševati za šolskimi učbeniki in potrebinami. Da bo takrat vse pripravljeno, so že naročili

potrebne knjige in drugo. Pri tem pa spet nastajajo številne težave, ker nekaterih knjig sploh ni, druge so spet v tisku in prihajajo šele čez nekaj mesecev po začetku šolskega leta. Precejšnjo oviro predstavlja zlasti še vedno nestabilni šolski sistem, po katerem so prirojeni tudi učbeniki. Toda šolska reforma se ni urejena in zato nastaja tudi pomanjkanje knjig. Poleg tega pa je tudi sestavljalec učbenikov težko dobiti. Med najbolje preskrbljenimi je nižja gimnazija, tudi osnovna šola še ni v tako slabem položaju kot pa višja gimnazija. Pri tem je zelo čutili razliko med Slovenijo in Hrvaško, kjer so z učnimi pripomočki nepri-merno bolj preskrbljeni.

Poleg težav pri nabavljanju knjig so še sitnosti pri prodaji, zlasti z osnovnimi šolami, česar so pa krivi občinski odbori, ki neredno poravnavaajo račune. Kar zadeva ostale pri-pomočke, pravijo, da jih bo tudi dovolj na razpolago, tako da ne bodo nastala neprijetna pomanjkanja, čeprav so s pa-pirjem še vedno dokajšnje te-zave.

ANTI-KVARIAT IN DRUGO

Tudi z antikvariatimi imamo dobre odnose, mi je povedala tovarišica Orijeva. Seveda je

to odvisno spet od posameznikov, ki se zanimajo za določene knjige. Knjižarna jih potem poišče pri raznih ljubljanskih antikvariatih. Da bi pa ustanovili domačega, je nemogoče, ker nimajo za nakupovanje starih knjig dovolj sredstev, poleg tega pa je tudi naš knjižni trg tako majhen, da se tak poskus ne bi posrečil. Zato si pomagajo z drugimi tovrstnimi trgovinami. Lani so na tak način priskrbeli precej knjig soboški študijski knjižnici.

Zanimalo me je, s katerimi založbami imajo največ stikov in v katerem času prodajo največ knjig. Tudi tu ni nekih stalnih in rednih trgovskih odnosov, razen s slovenskimi založbami, od katerih dobivajo vse izdaje, in to po določenem ključu: nekaterih del več, drugi manj. Poslovne odnose pa imajo z vsemi jugoslovanskimi založbami, le da so ti vezani bolj na povpraševanje posameznikov in naročajo knjige le na njihovo željo. Največ »prometa« pa imajo ob Novem letu, ko številna društva, posamezniki in organizacije dajejo razna darila, med katerimi je knjiga še vedno najbolj primerna; na ta način je precej povpraševanja ob koncih šolskega leta in seveda ob začetkih, ko mladina išče učbenike.

Po razgovoru sem še mimogrede pogledal lepo urejene in polne police, svetlikajoče se prodajalne mize in prav lepo urejeno izložbo. S. Balazic

Milijonska škoda pri Strehovcih

Pri Strehovcih leži med lepim gozdom umetno jezero, ki je še brez imena, vendar pa mu domačini pravijo »Vidovsko«; v bližini je namreč zelo stara zgodovinska kapelica sv. Vida. Jezero že obstaja 6 let in meri blizu 6 ha.

Zares lepo je ob njem, žalostno pa je, da za to jezero ve le nekaj sto mladih ljudi. Kaj pa ostali? Kaže, da ne vedo zanj, kajti če bi vedeli, bi se za take stvari poklicali ljudje tudi malo bolj zanimali.

Se preden so pred šestimi leti spustili vodo v jezero, so tovarni kamioni vozili od Mure pesek za posipanje in zanesljivo je, da so bile med peskom tudi ribje ikre, iz katerih so se pozneje v jezeru razvile ribice. Razumljivo je, da so se v šestih letih pač precej razmnožile, saj so imele za to tudi pogoje, kajti hrane so imele dovolj.

7. julija zjutraj je kar mrgolelo ljudi proti jezeru. Nekateri so nesli celo vreče s seboj in če si jih vprašal, kam gredo, ti je vsak na kratko odgovoril, da gre po ribe. Toda kaj vendar po ribe, ko pa je v jezeru toliko vode, le kako jih bodo lovili?

Ce se ne bi napotil proti jezeru, ne bi mogel razvozljati te uganke. Neki človek, ki ni pomislil, kaj bo

storil z enim obratom vijaka na zapornici, je kratkoma izpustil vodo, da je kar vsa otekla. In konec: nad milijon poginulih rib!

Voda je v jezera res že nekoliko smrdela, ker so v tej pasji vročini usahnili vsi pritoki. Ljudje se sprašujejo, ali je to ukazala sanitarna inspekcija zaradi zdravstvenih razmer ali pa je bilo to delo samo enega posameznika — barbara.

Ce je to ukazala sanitarna inspekcija, potem verjetno ni pomislila na smrad, ki bo nastal od poginulih rib. To pa je malo verjetno.

Ce je bilo zelo potrebno izpustiti vodo, potem bi se naj tisti, ki je to storil, prej posvetoval z ribiškim društvom, ki bi prav gotovo vsaj večino rib preselilo v kako drugo sladko vodo. Tako pa so sedaj morale ribe končati svoja življenja, ne pod ne so imele dovolj.

V Nedelici je zasvetila električna luč

Dolgotrajna želja vaščanov se je končno uresničila. Po napornem delu so predzadnjo nedeljo prvič prižgali električne luči. To je bil za vaščane velik praznik. Na slovesnost so se dobro pripravili in vsa vas je bila v zastavah.

Dopolne se je pri grobu narodnega heroja Stefana Kovčaka zbralo okrog 800 ljudi. Kmalu je prišla h grobu še množica v povorki z godbo na čelu. Sekretar vaškega odbora SZDL Jože Horvat je ganljivo opisal revolucionarno pot narodnega heroja Stefana Kovčaka in dejal: »Ko danes proslavljamo vsi domačini, Tvoji sošolci in prijatelji, za nas velik zgodovinski dogodek —

nožem, temveč pod žgočim julijskim soncem.

Mrtvih rib je nad milijon, kakor cenijo ljudje; nagradile so se v odtočnem kanalu in zaustavile vodo, pa tudi na dnu jezera jih je toliko, kakor če bi jih ribiči razsuli iz svojih mrež. Bilo pa jih je več vrst: ščuke, krapi, postrvi in druge. Nekatere so bile dolge tudi do 40 cm in težke nad 1 kg.

Ce računamo, da bi vsaka riba veljala 1 dinar, je to že milijonska škoda. Varnostni organi bi naj to preiskali in krivca, če je seveda naredil to samovoljno, najstrožje kaznuje, kajti to je gospodarski kriminal, je barbarsko dejanje, če človek pogleda na kraj, kjer je bila še pred nekaj dnevi voda in v njej vse polno življenj, sedaj pa tako razdejano!

otvoritev elektrike — v naši socialistični Jugoslaviji, se s hvaležnostjo spominjamo tudi Tebe.« Poslušalci so njegov govor spremljali z velikim zanimanjem in na marsikaterem licu se je utrla solza. Pionirji domače osnovne šole so se narodnemu heroju poklonili z deklamacijami. Še prav posebno prisrčna je bila Kajuhova pesem »Materi padlega partizana«. Potem je zaigrala godba in na grob so položili vence.

Na prireditvi, ko so proslavili zadnjo delovno zmago, je spregovoril predsednik elektrifikacijskega odbora tovariš Maguš, ki ima poleg sekretarja SZDL tovariša Horvata naj-

Letos med boljšimi gimnazijami

Po vsakem napornem delu dobi človek plačilo. Tako so se tudi dijaki radgonske nižje gimnazije zbrali, da bi prejeli spričevala.

Solska proslava je bila v gimnazijski telovadnici. Poleg dijakov so bili navzoči še vajenci in član šolskega odbora. Ravatelj gimnazije tov. Manko Golar je govoril najprej o učnih uspehih na splošno, posebej pa še o učnih dosežkih najboljših dijakov, ki naj bi bili vidljivi vsem ostalim učencem. Poudaril je, da je bila radgonska gimnazija v prvem polletju po učnem uspehu najslabša v soboškem okraju. Po ustanovitvi učnih krožkov in s prizadevanjem posameznih razrednikov pa so učne uspehe zelo izboljšali — v nekaterih razredih celo za 25 odstotkov. Tako so sedaj med gimnazijami z boljšimi učnimi uspehi.

Potem so razdelili pismene pohvale najboljšim dijakom, dijakinja

Melita Beltram je recitirala pesem »O. Vrbas, pionirski pevski zbor je zapel nekaj pesmi, dijaki so dobili spričevala, a najboljši učenci knjižne nagrade.

20 mladih traktoristov

Klub mladih zadružnikov v Beltincih je s pomočjo domače zadruge priredil traktorski tečaj, ki je brezplačen. Tečaj obiskuje 20 članov iz zadružnega okoliša.

75-letna zadružnica na poučnem izletu

Ob koncu junija je Sekcija zadružnic iz Velike Polane priredila poučni izlet v Mursko Soboto. Izleta se je udeležilo 31 žena in deklet: najmlajša je imela 17, najstarejša pa 75 let.

Zadružnice so si ogledale to-

Za vedno nas je zapustil

Na Kamenščaku pri Ljutomeru je umrl Anton Kosi, upokojeni učitelj in rezervni oficir.

Od pokojnika so se poslovili 5. julija. Pri odprtem grobu, ki je bil obložen s cvetjem in venci, sta na ljutomerskem pokopališču spregovorila in položila vence: v imenu društva učiteljev in profesorjev Vlado Porekar, v imenu občinskega odbora rezervnih oficirjev pa Mirko Rajh.

S. V.

Nad koloradarja so se spravili

Kmetijska zadruga »Kmetovalec« v Ljutomeru deluje komaj leto dni, vendar pa je že dosegla lepe uspehe. Nabavljajo in prodajajo varovalna sredstva ter odločno zatirajo koloradskega hrošča. Brez odnora škropijo krompirišča z dvema motorima in z več desetimi ročnimi brizgalni. Zadruga ima tudi več ročnih prasilcev. Stroje posoja zadržnikom in nečlanom. Pred kratkim jim je zmanjkalo prasičev, saj so v dveh dneh prodali okrog 800 kg varovalnih sredstev.

Najbolj prizadeven je vsekarer predsednik zadruge Franc Fišer, ki žrtvuje mnogo dragocenega časa za to, da bi v zadrugi kar najbolj uspešno uničili sovražnika številka 1 — koloradskega hrošča in si tako tudi letos zagotovili obilen pridelek krompirja.

več zaslug za »sunce na žnjoric«, je sekretar ObK ZKS tov. Jože Varga čestital vaščanom. Na tej prireditvi so pogostili tudi šolske otroke. Vaščani in okoliški ljudje so se veselili pozno v noč.

L. B.

Zlata poroka v Rakičanu

(Visok jubilej v Domu onemoglih)

V rakičanskem Domu onemoglih je bil minulo nedeljo velik praznik, ki ga je z velikim razumevanjem za človeške odnose in zato, da bi se oskrbovanci kar najbolj domače počutili, priredila uprava zavoda.

Oskrbovance Franc Lovenjak, star že 76 let, in njegova žena Marija, štiri leta mlajša, sta slavila zlato poroko. Pravzaprav je bila ta poroka še nekaj več, saj sta Lovenjakova že 57 let poročena, a njune razmere pred sedmimi leti so bile take, da takrat nista mogla obhajati zlate poroke.

Oba se še prav dobro počutita, čeprav jima življenje ni bilo lahko. Lovenjak je 20 let garal križem kračem po Ameriki, da si je tako prislužil vsaj za skromno hišico v Kupšincih, medtem pa se je njegova žena sama mučila doma in skrbela za otroke. Šest let so njegove krepke mišice v Donawitzu na Gornjem Stajerskem pomagale kapitalistični gospodi k udobnejšemu življenju.

Z razposajenim smehom pove, da so se ga boleznj izogibale, saj še nikoli ni bil resno bolan. Morda jim ni bilo všeč, da je tu in tam srknil kozareček dobre kapljice. Bodi kakor koli že, visoki in širokopleči možakar je pri svojih letih še vedno zdrav, krepak, dobre volje in rad pove kakšno hudomušno. Žena je bolj tihe narave, skromna, s prijaznim simpatičnim smehljajem na obrazu, ki razodeva dobro srce, navaženo odpuščanja in razumevanja za težave in nevednosti drugih. Oba sta prav zadovoljna, da imata v Domu miren, prijeten kotiček brez morečih skrbi.

Poročni obred je opravil predsednik ObLO Jože Velnar, ki je v svojem govoru opisal skrb ljudske oblasti za stare, oddiha in počitka potrebne ljudi. Poroki so prisostvovali še sorodniki obeh sлавljencev, zastopniki oblasti, SZDL in drugih organizacij, seveda pa tudi vsi oskrbovanci. Ki jih je v Domu nad sto. Zanimivo je, da sta se oba podpisala pod podpis iz leta 1900 v isto knjigo kot pri prvi poroki.

Pri pograjenih mizah in ob zvokih godbe se je kaj kmalu razvilo prijetno vzdušje. Ni čuda, da so se nekateri oskrbovanci zavrteli in se tako pomaknili v desetletja nazaj.

H.

KGŠ naj bi bile obvezne?

(Nekaj izkušenj iz Križevca pri Ljutomeru)

Kmetijsko-nadaljevalne šole se iz leta v leto bolj uveljavljajo. Pred osmimi leti, ko smo jih ustanovljali, smo se dokaj nezaupljivo gledali na njihove uspehe, sedaj pa že lahko rečemo, da smo takrat začeli z dobrim delom, ki že kaže rezultate med mladimi kmečkimi ljudmi. Zmotno bi bilo misliti, da bodo otipljivi uspehi takoj tu, saj jih še niti sedaj ni in jih še tako dolgo ne bo, dokler te šole ne bodo obvezne. Ne smemo pa mimo nekaterih dejstev, ki so zelo očitna.

V Križevcih imamo KGŠ že šest let. Povprečno je vsako leto obiskovalo 35 gojencev, kar pomeni, da je šlo do sedaj skozi njo okrog 200 kmečkih fantov in deklet, ki so v šoli dobili vsaj polkvalifikacije in se usposobili za napredno kmetovanje. Dolgo časa smo si prizadevali, da bi

pouk čim bolj prilagodili potrebam; v zadnjih letih smo obstali pri tem, da imamo pozimi teoretični pouk, spomladi in poleti pa praktičnega. Praktičnega pouka pa še nismo mogli dobro uveljaviti, čeprav so v programu predvidene vse kmetijske stroke, vendar ga lahko uspešno opravljajo samo na tistih šolah, kjer imajo za tak pouk tudi potrebne pogoje.

Zadnje leto se je začel dokaj uveljavljati tudi aktiv mladih zadružnikov, ki pa še ni povsem zaživel. Na številnih posvetovanjih v občinskem in okrajnem merilu smo menili, da bi bilo dobro ta aktiv navezati na KGŠ ali pa obratno. V naši zadrugi smo precej naklonjeni tej misli. Izkušnje in potrebe bodo prav gotovo pokazale svoje.

KGŠ pa so tudi preveč mačehovsko zapostavljene. Občinske zadruge se povsod enako ne zanimajo za te vzgojne ustanove. Če se bo našim poslancem posrečilo, da bodo uzakonili obveznost teh šol, bo delo kajpada veliko lažje in tudi mnogo uspešnejše.

Naj navedem samo letošnje uspehe. V šolo je bilo vpisanih 30 gojencev, od tega pa jih je 10 med šolanjem odšlo v razne službe ali kmetijske šole.

Izpite je uspešno opravilo 20 gojencev — tri četrte vseh z odličnim in s prav dobrim uspehom. Obiskali so 5 družbenih posestev. Gojenci so imeli tudi praktični pouk v drevesnici, sadovnjaku, hlevu in sodobni kuhinji. Razen tega so poslušali še koristna predavanja Ljudske univerze.

Jaka Majcen

Kolesarske dirke v Črenovcih

V Beltincih že več let deluje kolesarski klub »Prekmurje«, ki je edinstven v pokrajini in šteje 26 aktivnih članov. Ustanovitelj kluba je bil tov. Andrej Milinarič, ki ga tudi vodi ves čas.

Pred kratkim je klub priredil ulične kolesarske dirke v počastitev 70. obletnice slovenskega kolesarstva in Dneva mladosti. Prireditelj se je ogledal nad 1000 ljudi. Člani kluba so se udeležili tudi slavnostnih prireditev na republiškem festivalu telesne kulture v Ljubljani.

V počastitev letošnjega Dneva borca je klub priredil cestne kolesarske dirke v Črenovcih. Člani so tekmovali na devet, mladinci pa na šest kilometrov dolgi progi.

Med člani je ponovno zasedel prvo mesto Ivan Kavaž (18,5 min.), med mladinci pa Alojz Fras (12,45).

Po končani dirki so tekmovalcem izročili nagrade.

A. H.

Nogometni turnir v Lendavi

V počastitev Dneva rudarjev je bil 3. in 4. julija v Lendavi nogometni turnir, na katerem so poleg domače Naftne sodelovala nogometna moštva Sobote, Jedinstva iz Čakovca in Rudarja iz Murskega Središča. Prvi dan je Nafta s tesnim rezultatom 5:4 (3:3) premagala črne rudarje iz sosednjega M. Središča. Igra je bila dokaj razgripana in nezanimiva. Pri drugem srečanju se je Sobota

posrečilo v zadnji minuti premagati razigrane Čakovčane z rezultatom 2:1 (1:0). Obe moštvi sta pokazali lep in hiter nogomet.

Druga dne sta se najprej pomerila Rudar in Jedinstvo. Kazalo je, da bodo rudarji trd oreh tudi za Čakovčane, saj so že v začetku vodili z 1:0. Kmalu potem je Jedinstvo uredilo svoje vrste; do konca igre se je mreža desetkrat zatresla. Končni rezultat je bil 7:3 (2:1) v korist Jedinstva.

V finalnem srečanju sta se pomerila pomurska rivala: domača Nafta in Sobota. Kakor vedno, se je tudi tokrat ponovila tradicija. Nafta je zaigrala v velikem stilu in v prvem polčasu uresničila pravo ekshibicijo. Že v 9. minuti je Török poslal žogo neubranljivo pod samo prečko, minuto pozneje pa je zadel spodnji lev kot. V 15. minuti je mladi Franciškin preigral vso obrambo in povečal rezultat na 3:0. Tempo igre je bil zelo oster in v 27. minuti je bil znova uspešen Török, v 36. minuti pa je Posedel z voley-udarcom pešil za tresel mrežo Sobote. Kazalo je, da bo Sobota doživela pravo katastrofo. Proti koncu prvega polčasa je Sečko v 38. minuti zmanjšal rezultat na 5:1. V drugem delu igre pa so navalili gostje, ki so po strelec iz drugega polčasa v 55. minuti dosegli drugi gol za svoje barve. Končni rezultat je določil Titan v 89. minuti. Tako se je srečanje končalo z rezultatom 5:3 v korist Nafta.

Vrstni red udeležencev turnirja: 1. Nafta, 2. Sobota, 3. Jedinstvo (Čakovce), 4. Rudar (M. Središče).

Zmagovito moštvo je prejelo pokal sindikalne organizacije Proizvodnje nafte v Lendavi, vsa moštva pa diplome.

Jo

10 najbolj napetih minut v življenju povprečnega Angleža

Angleži so znani po svoji strasti za konjske dirke. Toda nobena dirka v Angliji ne spravi hladnokrvnih Angležev tako »iz kože« kot vsakoletna dirka v Aintreeju pri Liverpoolu. Dirka traja samo 10 minut, gleda pa jo okrog četrta milijona ljudi, medtem ko vsi ostali Angleži takrat sedijo pri radijskih aparatih. Stave za to dirko dosežejo več milijonov funtov.

V dirki sodeluje vsako leto od 20 do 66 konj, ki morajo v galopu preteči 7220 metrov in obvladati več težkih preprek. Padeči tu niso izjema, temveč pravilo. Leta 1911 so na tej dirki padli vsi konji razen enega in še ta je komaj dosegel cilj. Leta 1951 so od

36 konjev vzdržali do konca dirke samo trije.

»Grand National« pa je tudi najbolj donosna dirka. Od vstopnin, stav in taks naberejo po 20 milijonov funtov. Zmagovalec dobi najmanj 9 tisoč funtov nagrade, razen tega pa še trofejo, ki je vredna vsaj 500 funtov.

V Aintreeju lahko postane vsako kljuse junak dneva. Leta 1911 je tu zmagalo neko enooko kljuse, leta 1928 pa konj, ki je namesto dušnika imel kovinasto cev. Konj Rubio je vlekel navaden voz, preden je postal »zvezda« te dirke.

Nenavadni so tudi jahači na tej dirki. Za razliko od ostalih, ki so majhni in lahki, se

tu pojavljajo jahači, ki so višji od 1,80 metra. Mnogi so amaterji. Kljub čestim nesrečam se je doslej samo en jezdec ubil. Mnogo pa je bilo polomljenih rok, nog in vratov.

Prepone na tej dirki so strah in trepet jezdecem. Po- »ud if ty »apsq »foq »s ouqas vijo »Becher's Brooke«, osme in tiste, ki se imenuje »Canal Turn«. Nekatere prepone so visoke meter in pol, druge dva metra. Napravljene so iz žive meje, za njimi pa so včasih še globoki jarki. Za jezdecem, ki padejo, je najbolje, če obležijo kot mrtvi. Sicer je strašen občutek gledati konjska kopita, ki udarjajo tik ob glavi, toda to je edini način, da ostanje jezdec živ.

S. V.

Gomila v Prlekiji vabi

Zbor in odbor Turističnega društva sta sklenila, da bo v nedeljo, 14. julija t.l. popoldne na Gomili prva tekma žanjic. Dokaj lepe nagrade so določene za vrsto deklet in žena, ki bodo prva, druga, tretja itd. na njivi z zoročeno pšenico. Rečeno je, da bodo vse tekmovalke prejele nagrade po vrstnem redu.

Pravilno je, da so se vaščani odločili ob nedeljskem dnevu za počastitev in proslavljenje kmečkega dela. Saj so to vendar lepe vaške tradicije!

V času tekme žanjic in po njej bo igrala godba, Gomilo pa bodo po daljšem času zopet napolnili ljudje od blizu in daleč, saj je kraj znan kar se le da, da posreduje pristno domačo vinsko kapljico, poleg nje pa tudi druga okrepčila, tako da je ob godbi in plesu kar prijetno pod

NESREČA JE TERJALA ŽIVLJENJE

Pri vrtalnem stolpu v Beltincih se je smrtno ponesrečil pri delu IVAN SOBOČAN delavec lendavske Nafta; zapustil je ženo in tri otroke.

SOBOŠKA KRONIKA

ROJSTVA IN SMRTI
od 30. junija do 6. julija 1957

Rodile so: Ana Zidar, bolničarka iz M. Sobote, deklica; Helena Horvat iz Martjanec, dečka; Terezija Vereš iz Tropovec, deklica; Emilija Kakoš iz Črnolavec, deklica; Marija Kučan iz Ivanjševce, deklica; Amalija Rajnar iz Rakičana, dečka; Francka Tibaut iz Ljutomera, dečka; Ema Marič iz Rogaševce, dečka; Vera Rajnar iz Bakovec, dečka; Irena Bencak iz Moravce, dečka; Marija Grah iz Bakovec, dečka; Stefka Rajh s Hrašenkega vrha, deklica; Dragica Stefan iz Lendave, deklica; Marjeta Curin z D. Krapja, deklica; Katarina Števanec iz M. Sobote, deklica; Marija Gjerkeš iz Nedelice, deklica; Marija Gregar iz Lucove, deklica; Ljubica Bošković iz Murske Sobote, dečka; Karolina Vugrinčič iz M. Sobote, dečka; Marija Nemec iz Salince, dečka in Francka Forjan iz Lipovec, dečka.

Umrli je Franc Knez iz Bakovec, star 76 let.

VREMENSKA NAPOVED ZA ČAS OD 12. DO 21. JULIJA

Sredi julija nevihtne padavine z ohladitvijo. V ostalem lepo vreme in po nevihtah v nekaj dneh zopet silna vročina.

TOVARNA MLECNEGA PRAHU V MURSKI SOBOTI razpisuje delovno mesto RACUNOVODJE

V pošte pridejo računovodje, verzirani v industrijskem knjigovodstvu. Prošnje je vložiti na upravo podjetja najkasneje do 25. julija 1957. Družinsko stanovanje je na razpolago. Plača po tarifnem pravilniku podjetja

D-633

Razpisujemo mesto FINANČNEGA USLUŽBENCA

za hranilno-kreditni odsek. Pogoj: srednješolska izobrazba ali praksa v kreditnih poslih.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Kmetijska zadruga
»Kmetovalec«
Ljutomer
O-627

KMETIJSKA ZADRUGA MURSKA SOBOTA

razpisuje mesto
TRGOVSKEGA
POSLOVODJE

Reflektanti so lahko moški ali ženske. Prošnje poslati na upravo zadruge

D-631

Zamenjajmo prašenje s škropljenjem proti koloradskemu hrošču

Vsaka kmetijska zadruga ima škroplilnico, ki je prirejena tudi za škropljenje krompirjevih nasadov. Zato lahko sestavi škroplilno ekipo, ki naj pomaga proizvajalcem.

Če nimamo motornih in prevoznih škroplilnic, lahko škroplimo z nahrbtnnimi vinogradniškimi in sadjarskimi škroplilnicami. Glavno je, da bo naše delo temeljito in pravočasno.

Uporabljajmo v borbi proti koloradskemu hrošču zaščitna sredstva: LINDAN-OLJE (0,20% — 2 del na 100 litrov vode) ali TEKOCI PANTAKAN (1% — 1 liter na 100 litrov vode) ali SVINCENI AR-

V PONEDELJEK, 15. JULIJA
BO V M. SOBOTI
SESTANEK KLUBA
PREKMURSKIH
AKADEMIKOV
RAZGOVOR O IZLETU V
AVSTRIJI IN STIPENDIJE
ODBOR

OKRAJNA GASILSKA ZVEZA v M. SOBOTI obvešča

Požarna poročila. Vabimo vsa PGD, da nam takoj dostavijo požarna poročila za I. polletje 1957, v kolikor še teh niso, ker jih rabimo za polletni zbir.

Statistični listi. Pozivamo vsa društva, da do 15. julija izpolnijo statistične liste na prejetih obrazcih in jih takoj dostavijo občinski gasilski zvezi, ki naj nato do konca tega meseca zbirnik dostavi Okrajni gasilski zvezi.

Plačilo obveznosti. Pred dnevi smo vsem PGD poslali opomine za plačilo obveznosti pri OGZ, ker je dotok plačila zelo slab, s čimer se ovira redno poslovanje OGZ. Naročamo vsem PGD, da je slednji rok 15. julij, nakar bomo vse dolžnike predali sodišču.

Iz pisarne OGZ

»MURA«
tovarna perila
Murska Sobota
razpisuje mesto
samostojnega
KORESPONDENTA
v komercialnem oddelku
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja
O-626

ZADRUŽNO OBRTNO PODJETJE AGROSERVIS Murska Sobota

sprejme takoj v stalno službo:
OBRATOVOVODJO

Pogoj: absolvent delovodske šole z najmanj 5 let prakse v avtomehanični stroki ali mojster avtomehanik z 10 let prakse;

MOJSTRA ZA TRAKTORSKI ODDELEK

mojster-avtomehanik ali mehanik s 5-letno prakso;

3-5 AVTOMEHANIČOV

z odsluženim vojaškim rokom in najmanj 3 leta prakse;

AVTOELEKTRICARJA,

kvalificiran ali visokokvalificiran delavec z nekaj let prakse.

Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru.

D-602

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 14. julija 1957
Dr. Miloš Borovšak, stanuje v Kolodvorski ulici — novi blok. Od 8. do 12. ure v splošni ambulanti, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

Tedensko nočno dežurno službo ima od 15. do 21. julija 1957 dr. Jan Sedlaček, stanuje v Trubarjevem drevoredu.

PROSTOVOLJNI KRYODAJALCI OD 1. DO 7. JULIJA 1957

Ernest Horvat iz M. Sobote, petič in Jože Balažič iz Turnišča.

Popravljam: V zadnji številki PV smo poročali, da je Dušan Jenko iz Rakičana dal tretjič svojo kri, kar pa je napačno, dal jo je že petič.

MALI OGLASI

STEDILNIK »TOBI«, skoraj nov, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

INSTRUIRAM predmete za nižjo gimnazijo. Naslov v upravi lista.

POSESTVO z 2 ha lepega sadovnjaka, elektrika, vse skupaj doma, ugodno prodam. Franc Krajnc, Gožova 41, p. Gradišče v Slov. goricah.

ROZENICE, smrekov les in oddelke svinjakov prodam. Štuhec, Logarovi.

SOBO, samsko, v Ljubljani zamenjam za sobo in kuhinjo v Murski Soboti. Humar, Rakičana 155.

DENARNO NAGRADO dam tistemu, ki mi preskrbi sobo in kuhinjo v Murski Soboti. Naslov v upravi lista.

KOMPLETNA OKNA, dvodelna, rabljena, prodam. Informacije: Koroska 30, Murska Sobota.

HISO z 52 ari zemlje v Radencih po ugodni ceni prodam. Jagrinec, krojač, Radenci.

HISO z gospodarskim poslopjem, vse krito z opeko ter 2,70 ha zemlje z vinogradom in gozdom, ugodno prodam. Poizve se v gostilni Sadi, Križevci pri Ljutomeru.

PRITILNICO HISO v Lendavi, Partizanska c. 116, prodam. Poizve se pri Gezi Siftar, upok., Lendava.

MLATILNICO v zelo dobrem stanju prodam ali dam v najem. Kupljena je leta 1952 s traktorjem »HOFFER« 20-22 KS. Franc Tot, Gornji Lakoš 122, pošta in žel. postaja Lendava.

DVOSEDEŽNI AVTOMOBIL športne oblike z rezervnim strojem in drugimi deli, ugodno prodam. Informacije: Ernest Kuplen, Križevci, Prekmurje.

TEDENSKI KOLEDAR

TEDENSKI KOLEDAR
Nedelja, 14. julija — Franc
Ponedeljek, 15. julija — Vladimir
Torek, 16. julija — Dan tank. JLA
Sreda, 17. julija — Aleš
Četrtek, 18. julija — Miroslav
Petek, 19. julija — Vincenc
Sobota, 20. julija — Marjeta

KINO

MURSKA SOBOTA — od 12. do 14. julija ruski barvni film: »Vesele zgodbe vojaka Brovkinca«. Od 16. do 18. julija domači film: »Dolina miru«.

LENDAVA — od 12. do 14. julija češki zabavni barvni film »Pot v prazgodovino«. Od 16. do 17. julija angleški pustolovski film: »Trinajsta ura«.

SLATINA RADENCI — od 14. do 15. julija ameriški barvni film: »Ljubim Melvina«. 18. julija francoski film: »Kazimire«.

GOR. RADGONA — od 15. do 14. julija ameriški film: »Borba za posest«. Od 17. do 18. julija ameriški film: »Na divjem zapadu«.

VERZEJ — od 15. do 14. julija angleški barvni film: »Romeo in Julija«. 18. julija angleški film: »Solanje Toma Brownca«.

VELIKA POLANA — 14. julija ameriški film: »Greh ene noči«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — od 15. do 14. julija ruski barvni film: »Mati«. 17. julija ameriški film »Strup v zoološkem vrtu«.

CEPINCI — 14. julija francoski film: »Oven s petimi nogami«.

MAJHNO POSESTVO s hišico, z novo nasajenim vinogradom, njivo in malo gozda, na lepem razglednem kraju, prodam. Vprašati od 6. do 16. julija Rakovski vrh št. 26, Tomaž pri Ormožu.

IZVRSTEN SADJEVEČ vam nudi v vseh količinah Vinogradniško gospodarstvo Kapela, p. Slatina Radenci.

POSESTVO, v izmeri 7 ha zemlje, na ravnini pri veliki cesti v Savci 80 pri Tomažu višje Ormožu, prodam.

POHISTVO, posamezni deli, zaradi selitve prodam. Ulica Ljube Serčerja št. 9 (pri ekonomiji).

POHORSKI FANTJE bodo igrali v nedeljo, 14. julija, v gostilni Kolbi, Vučja vas, kjer bo VELIKA VRTNA VESELICA. Postregli vam bomo z okusnimi ribami in »pohanimi picek«. Vas vljudno vabi gostilničar. Brod vozi vsa noč.

DENARNICO Z VSEMI DOKUMENTI in šofersko legitimacijo, vse na ime Karas, sem izgubil na cesti Rogaševci—Murska Sobota. Poštenega najditelja prosim, da odda dokumente proti nagradi v Tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti.

MOŽ Z NEVARNIM SMEHLJAJEM

EDGAR WALLACE

20

Gwen je skočila s stola, ker je bila zdaj prepričana, da je profesor ob pamet.

»V tistem trenutku bom zapustila to hišo,« je dejala s trdnim glasom in se umaknila k steni. »Vaša dostojanstvena pojava si bo morala poiskati kako drugo ženo.«

Z enim skokom je bil profesor Foster pri vratih. S spreminjenim glasom, ki ga Gwen še ni slišala, je dejal:

»Ostali boste tu. Poroka bo jutri.«

»Tako bom odšla!« je zakričala Gwen vsa iz sebe. »Nobene pravice nimate, da bi me zadrževali.«

»To je pravica močnejšega,« je porogljivo dejal Foster.

»Zdaj me pa lepo poslušajte, golobica moja. Jutri se boste poročili in nobenih neprijetnosti ne boste delali. Ko vam bo župnik zastavil določena vprašanja, boste dejali da.«

Gwen ni odgovorila. Njen sum, da je delodajalec izgubil pamet, se je spremenil v prepričanje. Iz hiše bi lahko prišla samo z zvijačo in če bi kazala videz, da se misli pokoriti.

Toda na noben način ni smela tega norca dražiti.

Zdelo se ji je, kot da Allan Foster čita njene misli.

»Vi mislite, da sem neumen,« je hladno dejal. »Menite, da sem ponorel zaradi študija klasične antike. Kaj pa pravite k temu, če vam povem, da sem si pridobil svoje znanje tri dni poprej, preden ste prišli v to hišo? Kaj pravite dalje k temu, če vam to priznam, da sem mislil, da je ta idiot Menelaj brat lepe Helene?«

Z dekletovega obraza je izginila vsa barva.

»Kaj hočete od mene?« je prestrašena jecljala.

Foster se je hihital.

»Seveda nisem tudi noben profesor,« je nadaljeval, »in vse to tako imenovano klasično antiko lahko zaradi mene kdo ukrade! Ali ste, mimogrede rečeno, kdaj verjeli v dobrotno roko, ki vam je dala kruh in stanovanje?«

»Kaj nameravate z menoj?« Gwen je prestrašeno pogledala na vrata. Foster je zato obrnil ključ in ga vtaknil v žep.

»Povedal sem vam že,« je odgovoril. »Zvabili smo vas v to hišo, ker bi se rad nekdo poročil z vami.«

»Merryweather!« je vzkliknila Gwen.

Foster se je spet hihital.

»Merryweather! Ta bedak in neumnež! Oh, ne verjamem, da bi mu bila všeč ženska, kot ste vi. Njegov tip je bila gospodična Oliviant. Sicer pa — ali bi se poročili z Merryweatherjem?«

»Nikdar! Ne z njim in ne z nobenim drugim! V svobodni deželi živimo —«

»V tej svobodni deželi se marsikaj dogaja,« jo je porogljivo prekinil Foster. »Umori in uboji in še marsikaj drugega. Če boste enkrat poročeni, boste spremenili svoje mnenje.«

Gwen se je že nekoliko zbrala.

»Nihče me ne more prisiliti, da bi se poročila proti svoji volji,« je dejala in skušala dati svojemu glasu trden prizvok.

»Tega tudi noben duhovnik ne bo storil.«

»Razen mene.« Forster si je zadovoljno mel roke. »Draga moja, jaz sem duhovnik, ne pa profesor. Jaz vas bom poročil.«

»Rekla bom ne.«

V Fosterjevih očeh se je nevarno zableščalo.

»Na svetu so še hujše stvari razen poroke,« ji je zagrozil. Gwen je spreletela zona.

»Ne vem, kakšne,« je kljub temu dejala.

»Potem pa ste zelo neumni,« je rekel Foster in sedel v enega izmed pletenih stolov, ki so stali v sobi. »Ali še nikdar niste slišali o sylvicinu?«

Spet je spreletela Gwen ledenomrzla zona po hrbtu.

»Sylvicin,« je pojasnjeval Foster, »je neka vrsta bromovega etra, spojina bromovega kalija, alkohola in žveplene kisline. Z majhno dozo lahko popolnoma uničimo človekovo voljo. Kaj menite k temu?«

»Poroka pod takimi pogoji bi bila neveljavna!« je Gwen zakričala. Naenkrat ji je bil jasen njen strašni položaj.

Foster je bil hudič v človeški podobi, ki se ni ničesar bal. Toda kdo jo je hotel poročiti in zakaj jo je hotel poročiti?

Na to vprašanje ni dobila odgovora. Foster ji je samo porogljivo dejal:

OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA MURSKA SOBOTA razpisuje

na temelju zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ, št. 32/55) ter po sklepu upravnega odbora zveze

štipendije:

4 na srednji kmetijski šoli v Mariboru
2 na agronomski fakulteti v Ljubljani

Interesenti naj pošljejo prošnje na Okrajno zadružno zvezo v Murski Soboti do 1. avgusta 1957. Prošnji je priložiti:

a) prepis zadnjega šolskega spričevala,
b) potrdilo o vpisu v šolo,
c) potrdilo o otroškem dodatku ali premoženjskem stanju.

Pri dodeljevanju štipendij imajo prednost otroci članov kmetijskih zadrug, predvsem pa otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja območja okraja M. Sobota, ki se obvežejo, da se bodo posvetili po končani šoli združnemu delu in ostali v službi kmetijskih zadrug.

Podrobnejše informacije daje Okrajna zadružna zveza Murska Sobota.

OBIŠČITE XIV. MARIBORSKI TEDEN

OD 26. JULIJA DO 4. AVGUSTA 1957

VELIKA MANIFESTACIJA NAŠEGA GOSPODARSTVA, KULTURE IN ŠPORTA
BOGATA IZBIRA KMETIJSKIH STROJEV

PESTRA MODNA REVIIJA

GLEDALIŠČE BO UPRIZORILO NA PROSTEM »CELJSKE GROFE«

ZA RAZVEDRILLO BO NA RAZPOLAGO VELIK MODEREN ZABAVNI PARK Z AVTODROMI ITD.

MNOGO KULTURNIH IN SPORTNIH PRIREDITEV

GOSPODARSKA RAZSTAVA BO V NOVOZGRAJENIH VELIKIH LASTNIH RAZSTAVNIH PROSTORIH OB DRAVI

VSTOPNICE BODO IZZREBANE — DOBITKI DRAGOCENI:
MOTORNO KOLO, PRALNI STROJ, ŠKROPILNICE ITD.

NA ŽELEZNICI 25% POPUST

O-629

Najbolj fantastična prevara v zgodovini

Kako je „vsemirski poslanik“ Berney vlekel za nos lahkovorne Američane — Pismo z Venere, letišči krožniki in podobne neumnosti, ki so jim nasledle Berneyeve žrtve

Kljub vsej svoji tehniki in napredku so ostali povprečni Amerikanci precej lahkovorni ljudje. Zato v Ameriki cvete, posel raznim vedeževalcem, prerokom in podobnim sleparjem, ki izvajajo iz žepov svojih žrtev milijone dolarjev. Vojski teh sleparjev se je pridružil še en čuden soat — Harold Berney.

Obtožujejo ga, da je s prevaro izmamil ljudem skoraj sto tisoč dolarjev. Med njegovimi žrtvami so bili tudi neki živinozdravniki, lastniki neke tiskarne, odvetoiki in drugi. Neverjetno je, kako so mogli ljudje verjeti Berneyu, saj jim je za dober denar obljubljal nič manj kot polet na letelcem krožniku na Venero in delitev bogastev s tega

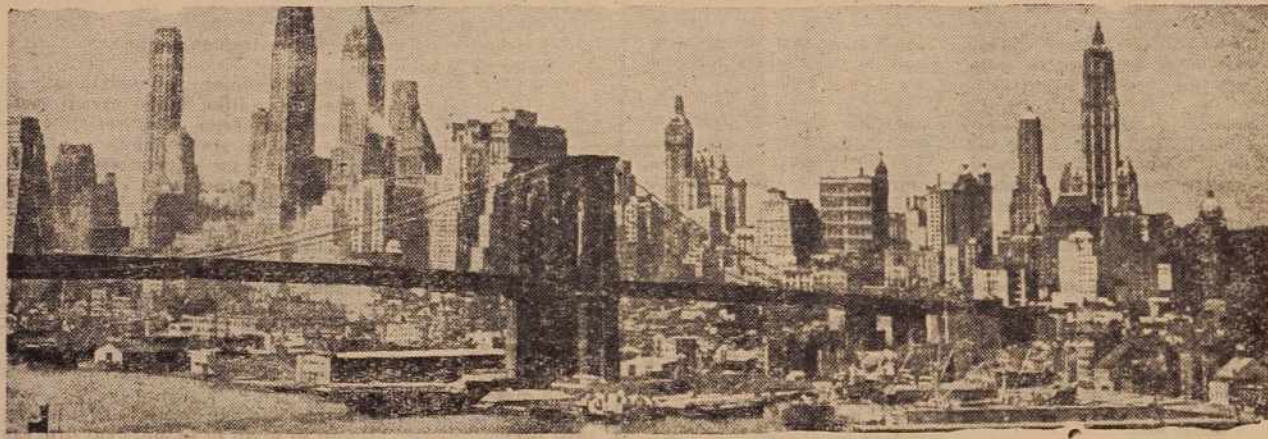
na neko gozdno jaso, kjer je bil skrit njihov letišči krožnik. Po 25 urah vožnje se je Berney znašel na Veneri. Tam so mu pokazali izum, ki naj bi bil bolj epohalen kot pa atomska energija. Tajnica je brez sape poslušala o tem fantastičnem izumu, s katerim bi lahko pridobivali energijo takorekoč zastoj iz ozračja.

tere druge žrtve. Neki tiskarnar je investiral v to fantastično podjetje 20 tisoč dolarjev, svoje prihranke pa so dali tudi neka bogata vdova iz Chikaga, neki pivovarnar, zobozdravnik iz New Yorka itd. Vsi bi si radi na epohalnem izumu pridobili milijone.

Nekega dne je Berney povedal Paulini, da mora nujno odpotovati

žalostno vest, da je njihov velik in dober prijatelj Berney umrl na Veneri. Pisal je še, da bi jim to rad osebno sporočil in jim stisnil roko v znak sožalja, toda njegov letišči krožnik se je pokvaril nad Texasom, zato se je moral spustiti tam.

Kdo bi si mislil, da so ožaloščeni delničarji nasledili tudi tej neumnosti! Paulina Goebel je celo napisala

New York — mesto nebotičnikov in okoliš, v katerem »delujejo« sleparji tipa Berney

planeta! Žrtve mu niso dajale le nekaj dolarjev, temveč vse svoje prihranke.

Prva žrtev je bila 55-letna Paulina Goebel, tajnica nekega podjetja v Milwaukeeju. Berney ji je natvezal, da je tovarnar televizijskih anten in da so ga nekega večera obiskali poslanci z Venere. Izbrali so ga, da bi kot prvi zemljan videl čudeže tega planeta. Lahkovorni tajnici je Berney podrobno opisal te »poslance z drugega sveta«. Rekel je, da so visoki poldrugi meter. Niso mu pustili niti toliko časa, da bi si preoblekel srajco. Peljali so ga

že drugi dan je lahkoverna tajnica postala delničar »Universe Modulator« družbe. Takoj se je vrnila v Milwaukee in vzela v banki vseh 38 tisoč dolarjev prihrankov, ki si jih je prislužila v 35 letih svojega dela. Dala jih je Berneyu.

Oba glavna delničarja sta se vrgla na delo. Paulina je vsak večer prepisovala Berneyev dnevnik »Dva tedna na Veneri«, toda zaradi konspiracije zaenkrat o tem še ni smela govoriti, ker se je Berney o tem pogajal na »najvišjem mestu« v Washingtonu.

Potem je Berney vlovil še neka-

na Venero zaradi poročanja. Paulina je na vsak način hotela iti z njim, toda on je to odločno odbil. Potem delničarji »Universe Modulatorja« niso več videli svojega vrhovnega šefa, ki seveda ni odpotoval na Venero, temveč je z obema rokama razsipaval njihov denar, dokler ga ni ulovila FBI.

Paulina je čez tri tedne dobila pismo — z Veneri! Pismo je prišlo iz nekega planinskega naselja v Texasu, napisano pa je bilo na papirju tamošnjega hotela. Podpisal se je Ucellus — vladin uslužbenec na Veneri. Sporočil je delničarjem

pismo predsedniku Eisenhowerju, v katerem mu sporoča tragično smrt direktorja korporacije na Veneri. Pismo je našlo svoj konec v pečeh Bele hiše.

Toda Paulina je doživela še eno presenečenje. Kmalu po pismu z Venere je dobili drugo pismo — tokrat od Berneya, ki je vstal od mrtvih nekje v Texasu. Pisal ji je, da so mu genialni znanstveniki na Veneri vrnil življenje. Takrat pa je tajnico le začelo skrbeti za njenih 38 tisoč dolarjev. Tudi tiskarnar je začel dvomiti. Obvestil je FBI (ameriško federalno policijo). Lahko si predstavljate, kako vneto so začeli agenti FBI iskati to vsemirsko veličino.

Berneya so našli nekje v državi Alabama. Imel je soboslikarsko delavnico. Najprej je zanikal, da bi kdaj videl svoje žrtve in celo to, da bi bil na Veneri. Gospoda Ucellusa ni nikdar videl. Tudi denarja niso našli pri njem. Nekaj ga je bil najbrž že porabil, ostanek pa je skril.

Ko je stvar prišla v javnost, so ameriški časniki napisali, da gre za najbolj fantastično prevaro v zgodovini. Če bi kdo napisal detektivski roman v tem smislu, nihče ne verjel, da se lahko zgodi kaj takega in to še celo v trezni poslovni Ameriki.

Zločin v sodni palači

Pred dnevi se je v francoskem mestu Caen pripetil nenavaden zločin. Ko so v sodni dvorani prebrali 29-letnemu Gaspardu Lorelu obsodbo, s katero je bil obsojen zaradi kraje na 4 leta zapora, se je naenkrat vrgel na svojo bivšo prijateljico Nicole Deschamps in ji zadal tri udarce z nožem.

Nastala je panika. Nicole se je zrušila nezavestna, stražarji na so z veliko težavo pomirili pobesnelega mladeniča. K sreči je Nicole ostala živa. So-

dišče je po kratki prekinitvi spet »sejalo« in sodilo Lorellu še zaradi tega napada.

Lorell se je branil, da je napadel Nicole zaradi ljubeznivosti. Sodišče ga je dodatno obsodilo še na 10 let zapora.

Umrl je najstarejši državljani SZ

V vasi Jermani v ZSSR je umrl v 157. letu starosti Jigor Korojev. Rojen je bil leta 1801. Nekdaj je bil kuhar pri znanem ruskem generalu Jermolovu, ki se je boril proti Napoleonu.

Televizija

v kmetijstvu

Televizijska služba londonskega radia bo imela letos od oktobra redne kmetijske oddaje. Pripravili so že več tem: gojenje svinj na Danskem, proizvodnja volne v Avstraliji in vrtnarstvo na Holandskem.

Cerkev z avtomatskim duhovnikom

V Los Angelesu v ZDA so odprli metodistično cerkev, ki nima nobenega duhovnika. Če vernik vrže v poseben avtomat 15 centov, lahko poslušajo pridigo.

SEDEMSTOKRAT SE JE OBRIJL Z ISTO BRITVICO

Tihomir Radovanovič iz Kraljeva pri Aleksincu se je 700-krat obrijal z isto britvico. Pred oskim britjem si nabrusi britvico na kozarcu. Radovanovič se namerava s to britvico obriti še tristo krat.

V NEKAJ VRSTICAH

○ Ali veste, odkod izhaja ime »Kitajska«? Kitajci so svojo deželo imenovali Tshung-kwo, kar pomeni »kraljestvo sredine«. Po njihovem mnenju je ta dežela bila na sredini sveta, okrog pa so žepeli barbari. Kitajsko so imenovali tudi Tien-hsia, ali po naše »Pod nebom«, ker je njihov vladar bil za njih najpobožnejša oseba na svetu. Grki, Indijci in Perzijci pa so imenovali Kitajsko Sina, Tshina, Tshinastrana ali Tshinga, iz česar se je razvila beseda Kitajska.

○ Etiopskemu teleposlaniku o Bonnu so te dni najavili nenavadnega gosta v audienco. Pripeljali so mu dresiranega leva, ki je imel v gobcu pismo, pravzaprav prošnjo, naj mu pripeljejo družico iz Etiopije.

SVETOVNI REKORD V MNOGOŽENSTVU

12 žena Waltera Gama

V ZDA se je pred nedavnim moral zagovarjati trgovski potnik Walter Gam zaradi mnogoženstva. V obtožnici je pisalo, da ima dve ženi in da se je nameraval poročiti še s tretjo. V resnici pa je Gam imel dvanajst žena. To je vsekar svetovni rekord v mnogoženstvu, če ne upoštevamo haremov na Vzhodu.

Ta »rekorder« ni kakšen prismojeni milijonar, vendar pa ga to mnogoženstvo ni preveč stalo. Vse njegove žene so bile zaposlene. Gam je prodajal v Združenih državah električne aparate za gospodinjstva. Stalno je bival v Chicagu, toda mnogo je potoval.

Prvič se je Gam poročil pred 26 leti. Na sodišču je pripovedoval, kako je zabredel v mnogoženstvo. »Mnogo moram potoovati«, je dejal. »Potujem po šestih državah ZDA in ostajam na poti po več tednov. Na svojo nesrečo imam zelo razvit smisel za družabnost. Hotelstvo življenje se mi zdi strašno dolgočasno. Svoje prve žene nisem mogel peljati s seboj na potovanja, ker nisem imel dovolj denarja. Zaradi tega sem sklenil, da si bom v vsakem mestu, kamor službeno potujem, našel ženo. Tako sem imel povsod udoben dom in ženo. To me ni stalo ničesar, ker so vse moje žene imele službo. To so steno-grafke ali tajnice, manekenke ali prodajalke. Nekaj jih uživa tudi rento. Največji izdatki so bila drobna darila, ki

sem jih kupoval od časa do časa.

Gam na sodišču ni hotel povedati naslovov in priimkov svojih 12 žena. Povedal je samo imena. Da se pri imenovanju ne bi slučajno zmotil, je Gam vse svoje žene imenoval »Dolly« (deklica).

Gamovo mnogoženstvo je slučajno odkrila zaročenka, s katero se je nameraval zdaj poročiti v Chicagu. Njeni materi se je ženin zdel sumljiv, zato je najela privatnega detektiva, ki naj bi proučil njegovo preteklost. Detektiv je kmalu odkril, da je Gam poročen. Ker nevesta ni hotela verjeti, je odkrival še dalje in počasi odkril še drugo ženo. Prijavili so ga oblastem in Gam se je znašel na zatožni klopi.

Ceprav so o tem vsi ameriški časniki pisali na dolgo in široko, se vendar ni oglašila nobena od Gamovih žena. Po aretaciji je Gam dobival skoraj vsak dan po 20 nepodpisanih pism, med katerimi so bila gotovo tudi pisma njegovih žena. V enem izmed teh pism je pisalo: »Saj sem vedela, da si vpražji fant.«

V resnici pa Gam nima nič »vražjega« na sebi, temveč da je videz solidnega in zelo zaposlenega trgovca. V banki

ima precejšen prihranek. Obe njegovi ženi iz Chikaga in zaročenka so izjavile, da je Gam po srečo dober človek. Nobena izmed njih ni nikdar dvomila, da bi jo lahko varal.

Ameriški časniki tudi pišejo, da dohiva Gam v zapor razen daril celo — ponudbe za zakon!

Rekordi v živalskem svetu

○ KATERE ŽIVALI ŽIVE NAJDLJE?

Za slona so ugotovili, da lahko doživi 200 let starosti. Druge živali pa imajo še daljše življenje. Zelva ima rekord — po sto letih je še mlada, lahko pa doseže tudi starost tri sto let. Krokodili živijo po 250 let.

Ni redkost najti med ribami ščuke in krape, ki so stari več kot 100 let. »Starci« med pticami pa so papige, ki živijo več kot 200 let. Kamela živi od 50 do 100 let.

○ KATERA PTICA LETI NAJBOLJ DALEČ?

Presenetljiva je razdalja, ki jo lahko preletijo posamezni ptici. Neki golob je preletel v sedmih urah in pol razdaljo 650 km od Hoek van

Hollanda do Berlina. Lastovka lahko preleti brez ustavljanja dnevno po 900 km, deževnik preleti vsako leto 12.000 km od Beringovega preliva do Nyassalanda v Afriki. Zlata lastovka preleti v 35 urah 3000 km od Alaske

malaji leti tudi do 8000 metrov visoko.

○ NAJHITREJŠE ŽIVALI

Najhitrejši četverozeec je gepard (vrsta leoparda), ki preteče 100 km

Zelva — rekorder v starosti

do Havajskih otokov. Albatros pa lahko šest dni spremlja na oceanu hiter prekoceanski parnik. Neka vrsta lastovk preleti Pacifik v enem samem poletu.

○ KONDOR LETI NAJVIŠJE

Za ptice vedo, da ne letijo višje kot 400 metrov nad zemljo. Letalci pravijo, da višje od 4000 metrov niso naleteli na ptice. Izjema je kondor. Videli so ga nad planino Cotopaxi, ki je visoka 6 tisoč metrov le kot majhno črno piko. Na 4731 metrih višine so opazili tudi neke vrste lastovk, na 5000 metrov galebe, na 6400 metrih pa tibetsko vrano, ki na Hi-

na uro, torej kot dober avtomobil. Najhitrejša žival na zemlji pa je noj, ki preteče na uro 120 km. Sevrni jeleni pretečejo skoraj 90 km na uro, prav toliko pa tudi gazele. Za obade pravijo, da so najhitrejši žuželke, saj po nekkih izračunih preletele 345 metrov na sekundo! Ob takih rekorderjih se zdijo ptice počasni. Najhitrejša lastovka lahko leti 320 km na uro. Divja raca doseže hitrost 122 km na uro, orel in jerebica 80 km, škorec in golob 70 km, skobec 40 km itd. Vrabec je s svojimi 30 km precej zadaj.

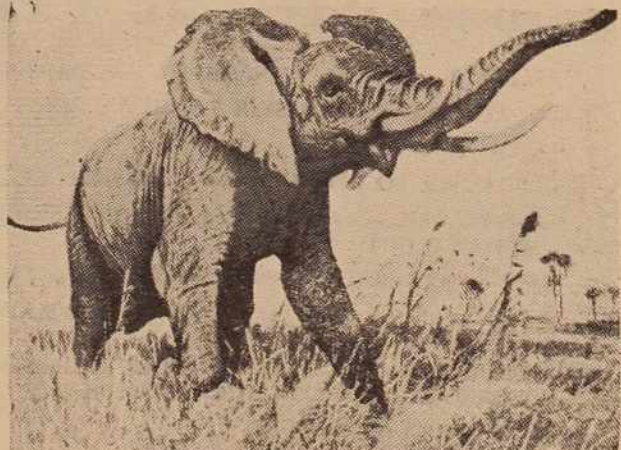
V vodi pa je najhitrejša riba sabljač. Menijo, da plava s hitrostjo

Največji helikopter na svetu

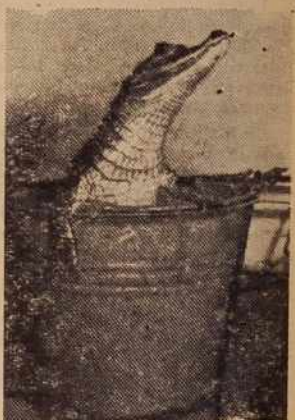
V Veliki Britaniji so izdelali helikopter, ki bo lahko sprejel po 48 potnikov in letel s hitrostjo 255 km na uro. Helikopter bo služil za potniški promet.

2500 let stara rokavica

V nekem šotišču v Južni Švedski so našli rokavico iz zaježje kože, za katero so ugotovili, da je stara okrog 2500 let. Pred razpadanjem jo je obvarovala živalska mast, s katero je bila namazana.

Slon — 200 let

Krokodil — 250 let

100 km na uro. Tak sabljač s svojim roženim, sablji podobnim izrastkom z lahkoto predre 35 cm debel hrastov les na ladji. Delfin preplava največ 50 km na uro, skuša 32 km, postrv 16 km, kit pa 25 km, čeprav je največja žival na zemlji.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murki Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Trubarjev drevored 5/II. — Telefon 138. Uprava in oglašni oddelki: Murska Sobota, Trubarjev drevored Tel. 53 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovorjamo zanje — Tekoči račun pri Komunalni banki v M. Soboti št. 64-KB-1-2-365 — Tisk Pomurske tiskarne v M. Soboti.